

Μέρος 15^ο @ Μακροοικονομικά μεγέθη

Ενότητα 48

Ερμηνεία του πραγματικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος

Επιμέλεια: Πέτρος Τσουμπρής

Τι μας λέει το ΑΕΠ

Η σημαντικότερη χρήση του ΑΕΠ είναι ότι αποτελεί ένα **μέτρο του μεγέθους μιας οικονομίας**, που μας προσφέρει μια κλίμακα με την οποία μπορούμε να συγκρίνουμε την οικονομική επίδοση άλλων ετών ή άλλων χωρών.

Εντούτοις, θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί όταν χρησιμοποιούμε το συγκεκριμένο μέγεθος, ιδίως όταν κάνουμε **συγκρίσεις** μεταξύ διαφορετικών ετών. Ο λόγος είναι ότι μέρος της αύξησης του μεγέθους του ΑΕΠ στη διαδρομή του χρόνου οφείλεται μάλλον σε αυξήσεις των **τιμών** των αγαθών και υπηρεσιών και όχι σε αύξηση της **ποσότητας** του παραγόμενου προϊόντος.

Πραγματικό ΑΕΠ: Μέτρο συνολικού προϊόντος

Για να μετρήσουμε τη **μεγέθυνση** μιας οικονομίας με ακρίβεια στη διαδρομή του χρόνου, χρειαζόμαστε ένα μέτρο του **συνολικού προϊόντος** που θα “αποφεύγει” το πρόβλημα των μεταβολών στις τιμές που “παραμορφώνουν” την αξία των μεταβολών στην παραγωγή (δλδ. ένα μέτρο που θα εστιάζει στις μεταβολές της ποσότητας του προϊόντος, εξαλείφοντας την επίδραση που ασκούν οι μεταβολές των τιμών). Το μέτρο αυτό είναι το πραγματικό ΑΕΠ..

Το **πραγματικό ΑΕΠ** “δείχνει” τη συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια οικονομία στη διάρκεια ενός ορισμένου έτους, υπολογισμένη με τη χρησιμοποίηση των **τιμών ενός επιλεγμένου έτους βάσης**.

			Έτος 1	Έτος 2
Ποσότητα μήλων (δισεκατομμύρια)		Q_M	2.000	2.200
Τιμή ενός μήλου		P_M	0,25 \$	0,30 \$
Ποσότητα πορτοκαλιών (δισεκατομμύρια)		Q_P	1.000	1.200
Τιμή ενός πορτοκαλιού		P_P	0,50 \$	0,70 \$
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισεκατομμύρια δολάρια)			1.000 \$	1.500 \$
Πραγματικό ΑΕΠ (δισεκατομμύρια, σε δολάρια του <u>έτος 1</u>)			1.000 \$	1.150 \$

$(2.000 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,25 \text{ δολάρια}) + (1.000 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,50 \text{ δολάρια})$

$(2.200 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,25 \text{ δολάρια}) + (1.200 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,50 \text{ δολάρια})$

Το **ονομαστικό ΑΕΠ** “δείχνει” τη συνολική αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε μια οικονομία στη διάρκεια ενός ορισμένου έτους, υπολογισμένη με τη χρησιμοποίηση των **τρεχουσών τιμών** στη διάρκεια του έτους που παρήχθησαν όλα αυτά τα αγαθά και υπηρεσίες.

Το συγκεκριμένο μέτρο του συνολικού προϊόντος δεν “εξαλείφει” τις οποιεσδήποτε αλλαγές στην αξία του συνολικού προϊόντος οι οποίες οφείλονται σε μεταβολές των τιμών και για αυτό λέμε ότι οδηγεί σε μια **υπερεκτίμηση** (..όταν αυξάνεται οι τιμές) ή **υποεκτίμηση** (..όταν μειώνονται οι τιμές) της πραγματικής μεταβολής του παραχθέντος προϊόντος.

--Χρησιμοποιώντας το ονομαστικό ΑΕΠ θα είχαμε μια υπερεκτίμηση της αύξησης του προϊόντος από το έτος 1 στο έτος 2 : θα λέγαμε ότι αυξήθηκε κατά 50% (από 1.000 \$ σε **1.500 \$**) ενώ στην πραγματικότητα, βάσει του πραγματικού ΑΕΠ, η αύξηση του ήταν μόνο 15% (από 1.000 \$ σε **1.150 \$**)

			Έτος 1	Έτος 2
Ποσότητα μήλων (δισεκατομμύρια)		Q_M	2.000	2.200
Τιμή ενός μήλου		P_M	0,25 \$	0,30 \$
Ποσότητα πορτοκαλιών (δισεκατομμύρια)		Q_P	1.000	1.200
Τιμή ενός πορτοκαλιού		P_P	0,50 \$	0,70 \$
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισεκατομμύρια δολάρια)			1.000 \$	1.500 \$
Πραγματικό ΑΕΠ (δισεκατομμύρια, σε δολάρια του έτος 1)			1.000 \$	1.150 \$

$(2.000 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,25 \text{ δολάρια}) + (1.000 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,50 \text{ δολάρια})$

$(2.200 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,30 \text{ δολάρια}) + (1.200 \text{ δισεκατομμύρια} \times 0,70 \text{ δολάρια})$

Οπότε ας κρατήσουμε ότι..

Πραγματικό ΑΕΠ = $Q_{\text{τρέχον έτος}} \times P_{\text{έτος βάσης}}$

Ονομαστικό ΑΕΠ = $Q_{\text{τρέχον έτος}} \times P_{\text{τρέχον έτος}}$

Αν θέλουμε να συγκρίνουμε το ΑΕΠ διαφόρων χωρών, εξαλείφοντας την επίδραση που ασκεί το μέγεθος του πληθυσμού, χρησιμοποιούμε το μέτρο του **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** -το ΑΕΠ μιας χώρας διαιρεμένο με το μέγεθος του πληθυσμού της, που είναι ισοδύναμο με το μέσο ΑΕΠ ανά κάτοικο της χώρας-. Το **πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ** είναι το μέσο πραγματικό ΑΕΠ ανά κάτοικο της χώρας.

Το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι ένα χρήσιμο μέτρο για τη σύγκριση της **παραγωγικότητας της εργασίας** μεταξύ δυο χωρών. Θα μπορούσε όμως να αποτελέσει ένα μέτρο του βιοτικού επιπέδου μιας χώρας;; Η απάντηση είναι ότι το μέτρο αυτό είναι ένα **ατελές μέτρο της ποιότητας ζωής μιας χώρας..**

Το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ μιας χώρας λέμε ότι δεν είναι ένα ικανοποιητικό μέτρο της **ανθρώπινης ευημερίας** στη χώρα αυτή γιατί...

... **ναι μεν** μια χώρα με υψηλό πραγματικό ΑΕΠ έχει τα μέσα να προσφέρει (..αν φυσικά το θελήσει/επιδιώξει) στον λαό της υγεία, υψηλού επιπέδου παιδεία και, γενικά, μια καλή ποιότητα ζωής...

... **αλλά**, την ίδια στιγμή, το πραγματικό ΑΕΠ α) δεν περιλαμβάνει πολλά πράγματα που συνεισφέρουν στην ευτυχία, όπως ο χρόνος τηςσχόλης, ο εθελοντισμός, οι οικιακές εργασίες και η φυσική ομορφιά καθώς και β) αυξάνεται όταν πραγματοποιούνται δαπάνες σε πράγματα που κάνουν τους ανθρώπους δυστυχισμένους όπως οι αρρώστιες, τα διαζύγια, τα εγκλήματα, οι φυσικές καταστροφές !